

KÚRIA

Bfv.I.1688/2016/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2017. év április hó 4. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a Győri Fellebbviteli Főügyészség által a II. rendű terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Törvényszék 4.B.310/2012/70. számú, valamint Győri Ítéltábla Bf.21/2016/9. számú ítéletének **II. rendű terhelt** tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Tatabányai Törvényszék a 2015. október 21. napján kihirdetett 4.B.310/2012/70. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 5 rendbeli hivatali visszaélés büntetében (1978. évi IV. törvény 225. §), melyből 2 rendbeli felbujtóként elkövetett és közokirat-hamisítás büntetében [1978. évi IV. törvény 275. § (1) bekezdés b) pont]; ezért halmazati büntetésül 400 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.000 forintban állapítva meg, rendelkezett az így kiszabott összesen 400.000 forint pénzbüntetés átváltoztatásáról meg nem fizetése esetén, és kötelezte a terheltet a felmerült bűnügyi költség viselésére.

A fellebbezések alapján másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2016. május 31-én kihirdetett Bf.21/2016/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terheltre vonatkozó részében helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen - a törvényes határidőn belül - a Győri Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványt terjesztett elő II. rendű terhelt terhére, azt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapítva.

Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok a jogerős ítéleti tényállás 12. pontjában foglalt cselekményeket törvénysértően minősítették hivatali visszaélés büntettének. Álláspontja szerint a II. rendű terhelt cselekménye helyesen 2 rendbeli, a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti, az előnyért hivatali kötelességét megszegve elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntettének minősül, mivel a terhelt szabálysértési előadóként mint hivatalos személy járt el, ennek kapcsán kért a IX. rendű terhelttől jogtalan előnyt, majd azt el is fogadta, és hivatali kötelességét két különböző eljárásban is megszegve tájékoztatta a IX. rendű terheltet arról, hogy miként kerülheti el a szabálysértési felelősségre vonást, majd - tudva a IX. rendű terhelt vallomásának valótlan voltáról - az eljárásokat meg is szüntette.

Megítélése szerint a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a kiszabott büntetés törvénysértő, mivel a helyes minősítés szerint e bűncselekmény büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés.

Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat a II. rendű terhelt terhére vonatkozóan változtassa meg, a terhére rótt bűncselekményeket - miután a terheltre nézve a Btk. a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésekre figyelemmel kedvezőbb elbírálást eredményez, mint az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény - minősítse 2 rendbeli, a Btk. 294. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti vesztegetés büntettének, a Btk. 305. § a) pontja szerinti hivatali visszaélés büntettének, 2 rendbeli, a Btk. 305. § a) pontja szerinti felbujtóként elkövetett hivatali visszaélés büntettének és a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntettének, szabjon ki vele szemben végrehajtásában felfüggesztett börtönbüntetést és pénzbüntetést.

A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint annak ellenére, hogy bár az irányadó bírói gyakorlat szerint a vesztegetés büntettének kötelességszegéssel elkövetett, súlyosabban minősülő esete megállapításához a történeti tényállásnak részletesen tartalmaznia kell azokat a hivatali kötelességet meghatározó normákat, melyeket az elkövető megszeg, és az irányadó tényállás 12. pontja nem rögzítette a II. rendű terheltre nézve a kötelezettséget előíró jogszabályt vagy egyéb normát, a terhelt egy szabályos eljárásban a társadalmi rendeltetésükkel ellentétesen gyakorolta a hivatali minőségéhez fűződő jogosítványait, amikor a IX. rendű terheltet a tanúkihallgatás előtt kioktatva hozzásegítette a szabálysértési felelősség alóli mentesüléshez.

Ezért a Győri Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványát

annyiban módosította, hogy a II. rendű terheltnek a tényállás 12. pontjában írt magatartása helyesen a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontjának ac) alpontja szerint minősülő, az előnyért hivatali helyzetével egyébként visszaélve elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntette.

A felülvizsgálati indítványban foglaltakat egyebekben fenntartotta és azzal egyezően végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés és pénzbüntetés kiszabására tett indítványt azzal, hogy a Kúria állapítsa meg: a terhelt a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra (BF.1496/2016/1-I.).

A Kúria nyilvános ülésén a Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbelivel egyező indítványt terjesztett elő.

II. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség jogi álláspontjával részben egyetértve a tényállás 12. pontjában írtakkal kapcsolatban arra utalt, hogy védence magatartása nem minősül vesztegetésnek, mivel cselekménye - a jegyzőkönyvek és a lehallgatási anyagok alapján - csak évődésként értékelhető, tényleges előnyről nem is állapodott meg társával, és ugyan kétségtelenül helytelenül viselkedett, ez azonban nem alkalmas a súlyosabb bűncselekmény megállapítására.

A rendkívüli időmúlásra hivatkozva kifejtette, hogy a terhelttel szemben indokolatlan hátrány lenne, ha munkáját veszítené el a jogerős határozatok terhére történő megváltoztatása kapcsán.

.-.-.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokra figyelemmel bírálta felül, emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt és az indítványozók által nem hivatkozott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés - az indítványozó által felhívott - b) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetve a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint ugyanakkor a felülvizsgálati

eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható.

Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz kötve van és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el.

Az első fokú ítéleti tényállás 12. pontjának lényege a következő:

Az ügy IX. rendű terheltjével szemben 2007. október 9., majd 2007. december 4. napján helyszíni bírság kiszabására került sor, mert gépkocsija közúton a megállni tilos táblát figyelmen kívül hagyva várakozott. Miután a szabálysértési bírságokat a IX. rendű terhelt nem fizette be, mindkét cselekmény miatt szabálysértési eljárás indult ismeretlen tettes ellen.

A szabálysértési eljárások előadója az ... Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztályán a II. rendű terhelt volt, aki mindkét ügyben tanúként idézte a IX. rendű terheltet mint a gépjármű üzemben tartóját.

A meghallgatáson a II. rendű terhelt a IX. rendű terhelt azon ígéretéért cserébe, hogy a kihallgatást követően meghívja őt egy fagylaltra vagy egy kávéra, kioktatta a IX. rendű terheltet arról, hogyan mentesülhet a szabálysértési felelősség alól. A IX. rendű terhelt a kioktatásnak megfelelően - valótlanul - azt vallotta, hogy a szabálysértések elkövetésének időpontjában hozzátartozója vezette a gépkocsit, akit - élve mentességi jogával - nem kíván megnevezni.

E vallomás alapján a II. rendű terhelt mindkét szabálysértési eljárást megszüntette a bizonyítottság hiányára hivatkozva.

Miután a II. rendű terhelt szabálysértési előadóként mind az 1978. évi IV. törvény 137. § (1) bekezdés 1. l) pontja, mind pedig a 459. § (1) bekezdés 11. k) pontja szerint hivatalos személy volt, aki hivatali helyzetével visszaélt, a Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség azon álláspontját, mely szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás 12. pontja szerinti magatartás teljes mértékben alkalmas a minősített hivatali vesztegetés elfogadása büntetnének megállapítására.

A felülvizsgálati eljárásban azonban - a Be. 423. § (1) bekezdésére figyelemmel - a jogerős ítéletek szerinti tényállás, azaz nem csak az elsőfokú bíróság által megállapítottak az irányadók.

A Kúria töretlen gyakorlata szerint az irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolásának bármely

részeben szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (BH 2006.392.).

Erre figyelemmel pedig a Kúria a tényállás részének tekintette a másodfokon eljáró Győri Ítéltábla által - az ítéletszerkesztési hiba folytán nem a megfelelő helyen, hanem a minősítés indokolása kapcsán az ítélet 9. oldalának harmadik bekezdésében - rögzített azon tény, amely szerint nem volt megállapítható a tényállás 12. pontja kapcsán a korrupciós háttér, és hiányzott a konkrét, kézzel fogható és komolyan vehető jogtalan előny.

A másodfokú bíróság ezzel lényegében mellőzte a tényállás 12. pontjának azon részeit - a jogtalan előny kérését, illetve ígéretét -, amelyek alapot adnának a vesztegetés bűncselekménye megállapítására.

Az első fokú ítélet ugyan nem rögzítette, hogy ez a cselekmény az 1978. évi IV. törvény 225. §-ának melyik fordulatába ütközik, azonban az indokolás szerint hivatali kötelességét megszegve valósította meg a terhelt a hivatali visszaélés törvényi tényállását.

Ezt a másodfokú bíróság nem helyesbítette.

A tényállás bevezető részében azonban az első fokon eljáró bíróság csupán azt állapította meg, hogy a II. rendű terhelt rendőrfőőrzsőrmesterként az ... Rendőrkapitányság állományában teljesített hivatásos rendőri szolgálatot az Igazgatásrendészeti Osztályon, és - ahogy arra a Legfőbb Ügyészség is helytállóan utalt - az első fokú ítéleti tényállás 12. pontjában sem jelölte meg azokat a jogszabályon, jogszabálynak nem minősülő belső szabályzat, utasítás stb. alapuló kötelességeket, amelyek megszegésével a II. rendű terhelt a bűncselekményeket elkövette. Ezt a hiányosságot az ítéltábla sem pótolta.

A hivatali visszaélés kötelességszegéssel elkövetett fordulata azonban nem állapítható meg, ha a bíróság nem tárja fel és ítéletében nem rögzíti azokat a kötelezettségeket, amelyet a terhelt nem teljesített. Emellett ahhoz, hogy a kötelességszegés megállapítható legyen, a tényállásnak tartalmaznia kell a megszegett kötelezettség mellett azt a jogi eszközt - jogszabályt, szervezeti és működési, ügyrendi, ügyviteli szabályt, normatív utasítást, egyedi intézkedést, parancsot, avagy más, közjogi szervezetet szabályozó eszközt - is, melyen a kötelesség alapult.

Ez irányadó a hivatali visszaélés 1978. évi IV. törvény 225. § I. fordulata, illetve a 305. § a) pontja szerinti cselekmény kapcsán is.

Azonban mind az 1978. évi IV. törvény 225. § III. fordulata, mind a Btk. 305. § c) pontja szerint elkövethető a hivatali visszaélés büntette úgy is, hogy az elkövető hivatali helyzetével egyébként visszaélve valósítja azt meg.

Márpedig az nem lehet vitás, hogy a hivatalos személy sem a saját, sem más érdekében nem gyakorolhatja hivatali helyzetéhez fűződő jogait rendeltetésellenesen. Az a rendőr, aki a tudomására jutott szabálysértési cselekmény elkövetőjének a szabálysértés jogkövetkezményeinek elkerülése érdekében „kioktatással” segítséget nyújt, nyilvánvalóan visszaél a hivatalos személykénti helyzetével, megszegi a hivatalos személlyel szembeni általános elvárásokat, a társadalmi rendeltetésükkel ellentétesen gyakorolja a hivatali minőségéhez fűződő jogosítványait.

Ez azonban nem érinti az e tényállási pontban rögzített cselekmények minősítésének törvényességét; a megtámadott határozatokban - korrupciós jogtalan előny hiányában - törvényes a tényállás 12. pontja szerinti cselekményeknek az 1978. évi IV. törvény 225. §-a szerinti hivatali visszaélés büntettekénti minősítése, azzal azonban, hogy azok nem a törvényi tényállás I., hanem a III. fordulatába ütközöek.

E minősítés mellett törvényes a vele szemben alkalmazott joghátrány is.

A Kúria olyan eljárási szabálysértést sem észlelt, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles.

Ezért a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatokat Gresu Ferenc II. rendű terhelte vonatkozó részében a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria végzése elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel.

Budapest, 2017. április 4.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bírő, Dr. Soós László s.k. bírő

A kiadmány hitelél:

TóthLné
bíróági tisztviselő